

Lectio 5

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat. Multos in illis locis agros possidebat. Silius animum tenerum habebat. Gloriam Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

- Silius Italicus, poeta epicus,
- vir clarus erat.
- XVII (septendecim) libri eius
- de bello Punico secundo
- pulchri sunt
- Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat.
- Multos in illis locis agros possidebat.
- Silius animum tenerum habebat.
- Gloriam Vergili studebat
- ingeniumque eius fovebat.
- Eum ut puer magistrum honorabat.
- Monumentum eius
- quod Neapoli iacebat
- pro templo habebat

- Τα δεκαεπτά βιβλία του
- το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη,
- Ο Σίλιος Ιταλικός, επικός ποιητής,
- για το δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο
- Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε
- είναι όμορφα.
- Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία
- ήταν άνδρας ένδοξος.
- Στα μέρη εκείνα κατείχε πολλούς αγρούς
- Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή.
- το θεωρούσε σαν ναό.
- Το μνημείο του,
- και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του.
- Αυτόν, όπως το παιδί το δάσκαλο (τιμά), τιμούσε.

Λεξιλόγιο

Ουσιαστικά

Poeta-ae=ποιητής
 vita-ae=ζωή
 Puer-i= παιδί
 Animus-i = ψυχή
 Vir-i = άνδρας
 Magister-stri = δάσκαλος
 Liber-bri = βιβλίο
 Monumentum-i = μνημείο
 Bellum-i = πόλεμος
 Annus-i = χρόνος
 Locus-i: τόπος
 templum-i = ιερό
 ager-gri = αγρός
 ingenium -(i)i = πνεύμα

α'

β'

Επίθετα Β/κλίτα

Epicus-a-um = επικός
 Ultimus-a-um =τελευταίος, έσχατος
 Multi – ae- a: πολλοί, -ές, -ά
 Clarus-a-um=ένδοξος
 Pulchrer-chra-chrum=όμορφος, ωραίος
 Secundus-a-um=δεύτερος
 Tener-tenera-tenerum =τρυφερός

Αντωνυμίες:

Επαναληπτική: is, ea, id:αυτός, ή, ό
 Κτητική: Suus-sua-suum:δικός του
 Προσωπική: Ego-tu-sui
 Δεικτική: Ille-illa-illud: εκείνος,η,ο
 Αναφορική: Qui-quae-quod: οποίος, α,ο

Ρήματα

Sum-fui-esse: είμαι
 Teneo: κρατώ
 Possideo: κατέχω
 Habeo:έχω
 Studeo: μελετώ
 Foveo: περιβάλλω με αγάπη
 Honoro: τιμώ

Γραμματικά φαινόμενα: 1) Αρσενικά β' κλίσης σε -er – i (συγκοπτόμενα και μη συγκοπτόμενα)

Τα αρσενικά ονόματα της β' κλίσης σε -er αρχικά ήταν ονόματα σε -rus που απέβαλαν αυτήν την κατάληξη στην ονομαστική και κλητική πτώση.

Από τα ονόματα αυτά, όσα μπροστά από το -r του θέματος είχαν σύμφωνο, ανέπτυξαν ένα -e,

πχ. Agr-us → agr → ag -e-r.

Στις άλλες περιπτώσεις τα ονόματα σε -er κλίνονται όπως και αυτά που λήγουν σε -us

	Singularis		Pluralis	
Nom	puer	vir	pueri	viri
Gen	Puer-i	viri	puerorum	virorum
Dat	Puer- o	viro	pueris	viris
Acc	Puer-um	virum	pueros	viros
Voc	puer	vir	pueri	viri
Abl	puero	viro	pueris	viris

έτσι και το επίθετο
tener, tenera, tenerum

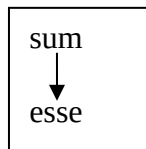
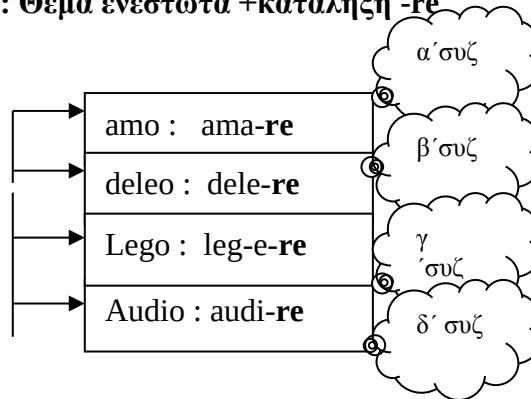
	Singularis		Pluralis	
Nom	ager	liber	agri	libri
Gen	agr-i	libr-i	agrorum	librorum
Dat	agr-o	libr-o	agris	libris
Acc	agr-um	libr-um	agros	libros
Voc	ager	liber	agri	libri
Abl	agro	libr-o	agris	libris

έτσι και το επίθετο
pulcher- chri και το
ουσιαστικό magister- stri

2) Ο Παρατατικός: Σχηματίζεται με την προσθήκη του προσφύματος **-ba-** στο ενεστωτικό θέμα, δηλ. ama-ba-m, ama-ba-s, ama-ba-t, ama-ba-mus, ama-ba-tis, ama-ba-nt.

3) το Απαρέμφατο Ενεστώτα: Θέμα ενεστώτα +κατάληξη **-re**

❖ Απαρέμφατο ενεστώτα
(Infinitivus)

Συμπληρώνουμε τον πίνακα:

Praesens	Imperfectum	Infinitivus Praesenti
❖	❖ erat	❖
❖ sunt	❖	❖
❖	❖ tenebat	❖
❖	❖ possidebat	❖
❖	❖ habebat	❖
❖	❖ studebat	❖
❖	❖ fovebat	❖
❖	❖ honorabat	❖
❖	❖ iacebat	❖

Συντακτικά φαινόμενα: I. ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑ

1) Άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια:

Εκφράζεται γενικά με τη χρήση της προσωπικής αντωνυμίας ή της κτητικής (κυρίως του γ' προσώπου), επειδή η Λατινική γλώσσα δεν έχει αυτοπαθείς ούτε αλληλοπαθείς αντωνυμίες

Άμεση αυτοπάθεια έχουμε:

a) Όταν η προσωπική αντωνυμία ή η κτητική -που λειτουργεί ως αυτοπαθής- αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος της πρότασης στην οποία βρίσκεται.

Πχ.: Cassiope cum Nymphis **se** comparat (μάθημα 3)

Ultimis annis vitae suae in Campania **se** tenebat (μάθημα 5)

b) Όταν έχουμε ταυτοπροσωπία και το υποκείμενο του απαρεμφάτου συμπίπτει με το υποκείμενο του ρήματος. Για έμφαση η αντωνυμία αυτή μπορεί να συνοδεύεται από τη δεικτική αντωνυμία

Π.χ. Nasica exclamavit se domi non esse (μάθημα 24)

2) Έμμεση αυτοπάθεια

Όταν η προσωπική ή κτητική αντωνυμία -που λειτουργεί ως αυτοπαθής, ενώ ανήκει ουσιαστικά σε δευτερεύουσα πρόταση, αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης ή, ενώ ανήκει συντακτικά σε απαρεμφατική ή μετοχική ενότητα, δεν αναφέρεται στο υποκείμενο του απαρεμφάτου ή της μετοχής αλλά στο υποκείμενο του ρήματος της πρότασης στην οποία ανήκει το απαρέμφατο ή η μετοχή.

Π.χ. Puella rogavit materteram, ut sibi loco cederet (μάθημα 38)

II) ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΕΙΑ -ΤΡΟΠΟΙ ΔΗΛΩΣΗΣ

- 1) inter + αιτιατική πληθυντικού προσωπικής αντωνυμίας στα τρία πρόσωπα + πρόσωπα πληθυντικού του ρήματος
- 2) inter eos και inter ipsos
- 3) με την προσωπική αντωνυμία γ' προσώπου (se) ή την κτητική suus-που χρησιμοποιείται ως αλληλοπαθής – όταν συνοδεύεται από την οριστική αντωνυμία ipse
- 4) με την επανάληψη του υποκειμένου του ρήματος σε μια πλάγια πτώση- ως αντικείμενο του ρήματος, π.χ. homo hominem amat
- 5) με την αντωνυμία alius(για πολλούς) ή την αντωνυμία alter (για δύο πρόσωπα), π.χ. alius alium amat / alter alterum amat
- 6) με το επίθετο mutuus (=αμοιβαίος) στον κατάλληλο τύπο, π.χ. mutuo amore devicti sunt = δέθηκαν με αμοιβαία αγάπη

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

1) Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat: Κύρια πρόταση κρίσεως

Erat: Ρήμα

Silius Italicus: Υποκείμενο

Poeta: Παράθεση στο S. Italicus

Epicus: Επιθετικός προσδιορισμός στο poeta

Vir: Κατηγορούμενο στο S. Italicus

Clarus: Επιθετικός προσδιορισμός στο vir

2) XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt: Κύρια πρόταση κρίσεως

Sunt: ρήμα

Libri: Υποκείμενο

Septendecim: Επιθετικός προσδιορισμός στο libri

Eius: Γενική κτητική στο libri

Pulchri: Κατηγορούμενο στο libri

De bello: Εμπρόθετη αφαιρετική της αναφοράς

Punico, secundo: Επιθετικοί προσδιορισμοί στο bello

3) Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat: Κύρια πρόταση κρίσεως

Tenebat: Ρήμα

S. Italicus: Υποκείμενο

Se: Αντικείμενο

Annis: Αφαιρετική του χρόνου

Ultimis: Επιθετικός προσδιορισμός στο annis

Vitae: Γενική κτητική στο annis

Suae: Επιθετικός προσδιορισμός στο vitae

In Campania: Εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο

4) Multos in illis locis agros possidebat: Κύρια πρόταση κρίσεως

Possidebat: Ρήμα

S. Italicus: Υποκείμενο

- Agros:** Αντικείμενο
Multos: Επιθετικός προσδιορισμός στο agros
In locis: Εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο
Illis: Επιθετικός προσδιορισμός στο locis
- 5) **Silius animum tenerum habebat:** Κύρια πρόταση κρίσεως
Habebat: Ρήμα
Silius: Υποκείμενο
Animum: Αντικείμενο
Tenerum: Επιθετικός προσδιορισμός στο animum
- 6) **Gloriae Vergili studebat:** Κύρια πρόταση κρίσεως
Studebat: Ρήμα
Silius: Υποκείμενο
Gloriae: αντικείμενο
Vergili: Γενική κτητική στο gloriae
- 7) **ingeniumque eius fovebat:** κύρια πρόταση κρίσεως, συνδέεται με την προηγούμενη με τον σύνδεσμο **-que**
fovebat: ρήμα
Silius: υποκείμενο
Ingenium: αντικείμενο
Eius: γενική κτητική στο ingenium
- 8) **Eum honorabat:** κύρια πρόταση κρίσεως
Honorabat: Ρήμα
Silius: Υποκείμενο
Eum: αντικείμενο
- 9) **ut puer magistrum (honorat):** δευτερεύουσα αναφορική παραβολική πρόταση
honorat: ρήμα
puer: υποκείμενο
magistrum: αντικείμενο
- 10) **Monumentum eius pro templo habebat:** κύρια πρόταση κρίσεως
Habebat: Ρήμα
Silius: Υποκείμενο
Monumentum: Αντικείμενο
Eius: Γενική κτητική στο monumentum
Pro templo: Εμπρόθετη αφαιρετική σε θέση κατηγορουμένου στο monumentum
- 11) **quod Neapoli iacebat:** δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο monumentum
iacebat: ρήμα
quod: υποκείμενο
Neapoli: απρόθετη αφαιρετική (με όνομα πόλης ενικού αριθμού) στάσης σε τόπο

Κατερίνα 12/12/2012

Lectio V. Όνομα : _____

Ωριαία δοκιμασία στα Λατινικά (Γ' Εσπερινού γενικού λυκείου)

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat . Multos in illis locis agros possidebat . Silius animum tenerum habebat. Gloriam Vergili studebat ingeniumque eius fovebat . Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat , pro templo habebat .

1) Μετάφραση

α) να μεταφραστεί το χωρίο «Silius Italicus, poeta ... tenerum habebat» μονάδες **8**

β) να γίνει η παρακάτω **αντιστοίχιση**
μονάδες 4

I. Gloriae Vergili	1) Αυτόν, όπως το παιδί το δάσκαλο (τιμά),
II. studebat	2) Το μνημείο του
III. ingeniumque eius	3) και το πνεύμα αυτού
IV. fovebat	4) τη δόξα του Βιργιλίου
V. Eum ut puer magistrum	5) το θεωρούσε σαν ναό
VI. honorabat	6) και το πνεύμα αυτού
VII. Monumentum eius	7) περιέβαλλε με αγάπη
VIII. quod Neapoli iacebat	8) Επιδίωκε
IX. pro templo habebat	9) τιμούσε

2) Γραμματικές

μονάδες 4

παρατηρήσεις

α. να γραφούν οι τύποι που ζητούνται

poeta	γενική ενικού	
agros	δοτική ενικού	
puer	ονομαστική πληθυντικού	
monumentum	αιτιατική πληθυντικού	
sunt	γ' πληθυντικό παρατατικού	
habebat	α' ενικό ενεστώτα	

β. να γίνει η **αντιστοίχιση**

β. tenebat	2. γ' ενικό παρατατικού α' συζυγίας
γ. honorabat	3. γ' ενικό παρατατικού β' συζυγίας

3) Συντακτικές παρατηρήσεις

μονά-
δες 4

α. **Να βρείτε τον συντακτικό ρόλο των λέξεων στην παρακάτω πρόταση**

Silius	animus	tenerum	habebat
↑	↑	↑	↑

β. να γίνει η **αντιστοίχιση**

α. libri	1. αντικείμενο ρήματος
β. in Campania	2. επιθετικός προσδιορισμός
γ. agros	3. υποκείμενο ρήματος
δ. epicus	4. εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο

καλή επιτυχία